

zaaknummer 2012 T 789(1)

4 februari 2013

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsoptvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam]
 geboren op [datum],
 wonende te [plaats],
 hierna te noemen: klaagster,
 juridisch adviseur: mr. J.P.C. van den Boogaard, advocaat te
 Eindhoven,

tegen:

(wijlen) **[naam]**
 geboren op [datum], overleden op [datum],
 de persoon over wie geklaagd wordt,
 hierna ook te noemen: aangeklaagde,
 tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Heilige Harten.

1. De procedure

1.1. Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 20 augustus 2012. Op 16 oktober 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van Pater [naam], Overste van de Nederlandse provincie van de Congregatie van de Heilige Harten.

1.2. Op 9 januari 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.
 Klaagster is verschenen met haar juridisch adviseur mr. Van den Boogaard, voornoemd, die het standpunt van klaagster nader heeft toegelicht. Klaagster werd voorts bijgestaan door een vriendin, mevrouw [naam].
 Namens de Congregatie is verschenen Pater [naam], voornoemd en Pater [naam], provinciaal archivaris van de Congregatie.

1.3. Om haar standpunt nader toe te lichten heeft klaagster ter zitting een door haar zelf opgestelde verklaring overhandigd die zij heeft voorgelezen.

2. De klacht

2.1. Klaagster is in de periode van september 1959 tot juli 1960 regelmatig door aangeklaagde op seksuele wijze betast tijdens individuele pianolessen op [school] te [plaats]. De ouders van klaagster hadden een [bedrijf] nabij het klooster. Zij waren bevriend met de paters van het klooster. Om extra inkomsten voor het klooster te genereren bood het klooster

zaaknummer 2012 T 789(1)

de mogelijkheid om daar pianolessen te volgen. De bevriende Pater [naam] verzocht de ouders van klaagster of klaagster pianolessen mocht volgen van aangeklaagde. De ouders stemden hierin toe.

Het seksueel misbruik vond plaats tijdens de pianolessen. Klaagster had aanvankelijk les samen met een medeleerlinge. Zo bestond er de mogelijkheid van het spelen van quatre-mains. Al na de tweede les moest de medeleerlinge voortaan in een andere kamer op klaagster wachten, zodat zij en klaagster na de lessen samen naar huis konden fietsen. Klaagster was tijdens de lessen alleen met aangeklaagde in de pianokamer. Aangeklaagde begon klaagster te betasten onder het mom “dat hij moest voelen of de zithouding van klaagster goed was” en of klaagster “de goede spieren in haar armen gebruikte”. Aangeklaagde betastte daarbij zeer uitgebreid de onderrug en billen van klaagster en ging vervolgens met zijn hand over haar borsten naar haar rechter arm. De handelingen herhaalden zich iedere les.

Klaagster vond de handelingen van aangeklaagde uiterst onplezierig. Klaagster voelde dat het gedrag van aangeklaagde niet klopte maar durfde er thuis niets over te zeggen. Haar pianospel ging steeds meer haperen, hetgeen ook in haar schriftje werd genoteerd.

Klaagster heeft vervolgens eindeloos bij haar ouders gezeurd dat zij naar de muziekschool in het dorp wilde, waarin haar ouders na een jaar hebben toegestemd. Het misbruik is daarmee geëindigd.

2.2 Het misbruik heeft voor klaagster enorme gevolgen gehad. Jarenlang had klaagster een negatief zelfbeeld en onbegrepen angsten. Klaagster was niet in staat tot intimiteit en kon geen relatie aangaan. Door fysieke en psychische klachten verloor zij haar baan en inkomen.

2.3 Klaagster wenst erkenning te verkrijgen voor hetgeen haar is aangedaan. Klaagster wenst recht te zetten dat hetgeen haar is aangedaan haar eigen schuld was en zij de gedragingen van aangeklaagde uitgelokt zou hebben. Daarnaast wenst klaagster financiële compensatie te ontvangen.

3. Reactie op het klaagschrift

3.1. Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Pater [naam] heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de persoon en het leven van aangeklaagde in de archieven van de Congregatie. Hieruit is geen informatie over seksueel misbruik naar voren gekomen.

3.2. Pater [naam] heeft opgemerkt, dat hij over het waarheidsgehalte van de door klaagster gestelde feiten geen uitspraak kan doen. Dat betekent echter niet, dat Pater [naam] geen geloof hecht aan hetgeen klaagster in het klaagschrift beschrijft. Indien het misbruik aannemelijk wordt geacht dan had dit nooit mogen gebeuren. Aangeklaagde heeft niet alleen misbruik gemaakt van zijn machtspositie maar ook van de kwetsbaarheid van klaagster. De Congregatie wil dan ook de pijn die klaagster heeft ervaren als gevolg van dit machtsmisbruik erkennen en haar oprechte verontschuldigen aanbieden voor hetgeen aangeklaagde haar destijds heeft aangedaan.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.- K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of de dreiging

daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. De Klachtencommissie overweegt dat het ongebruikelijk en niet noodzakelijk is om ter controle van een juiste zithouding een leerling te betasten. Mogelijk zou een enkele keer een leerling aangeraakt kunnen worden, maar zeker niet iedere week en op de wijze als beschreven. De Klachtencommissie is dan ook van oordeel dat de door klaagster gestelde aanrakingen en betastingen zijn te kwalificeren als seksueel getinte toenaderingen en daarmee als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3. Er zijn meer dan vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klaagster aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat klaagster in de periode van ongeveer een jaar dat zij pianolessen volgde bij aangeklaagde, meerdere malen door aangeklaagde seksueel is misbruikt. Dit misbruik bestond uit het aanraken van de onderrug, billen en borsten van klaagster onder het mom dat aangeklaagde “moest voelen of de zithouding van klaagster goed was” en of klaagster “de goede spieren in haar arm gebruikte”.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke en gedetailleerde verklaring van klaagster. De verklaring van klaagster dat haar medeleerling eerst in de pianokamer bleef, doch na twee lessen in een andere kamer moest wachten heeft de commissie in haar overtuiging gesterkt. Voorts wordt de verklaring van klaagster ondersteund door de verklaring van haar psycholoog, drs.[naam] aan wie klaagster reeds in 1991 over het misbruik heeft verteld, de verklaring van psychiater drs. [naam] aan wie klaagster in 1993 over het misbruik heeft verklaard en de verklaring van drs. [naam], de huisarts van klaagster bij wie klaagster al 25 jaar patiënt is en die vanaf het begin vermoedde dat klaagster, gelet op haar klachten, slachtoffer was van seksueel misbruik. Ook de verklaring van klaagster dat zij na haar jeugd geen piano meer wilde spelen doch in 2001 weer lessen heeft genomen om te leren omgaan met de nare ervaringen uit haar verleden hebben bijgedragen aan de overtuiging van de commissie. Klaagster heeft haar pianolerares in 2001 op de hoogte gebracht van haar klachten en de daarmee samenhangende motivering om weer lessen te nemen. Daarenboven heeft de Klachtencommissie de verklaring van Pater [naam] meegewogen in haar beslissing. Pater [naam] heeft ter zitting verklaard dat hij in 1961 aangeklaagde heeft opgevolgd als muzikleraar. Pater [naam] bevestigde dat er een hechte band was tussen het klooster en de familie van klaagster; de vieringen van het klooster mochten in [bedrijf] worden gehouden. Pater [naam] verklaarde dat het niet gebruikelijk was om een leerling aan te raken om de houding te corrigeren: “Je zat niet aan een leerling, zeker niet”.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klaagster was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 13 jaar oud. Aangeklaagde was voor haar een persoon in wie zij vertrouwen mocht hebben.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klaagster is aangedaan. Pater [naam] en Pater [naam] hebben daartoe een eerste stap gedaan door ter zitting namens de congregatie het leed van klaagster te erkennen en oprecht spijt te betuigen.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Nederlandse provincie van de Congregatie van de Heilige Harten de klacht gegrond te verklaren, het misbruik te erkennen en nogmaals oprecht spijt te betuigen voor het leed dat klaagster is aangedaan.

Dit advies is vastgesteld op 4 februari 2013 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, zr. J.G.M. Verwijs, O. Praem en drs. J.L.H.H. Kunnen, leden, bijgestaan door mr. J.C. Quint, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster, aangeklaagde en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden. Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie en aan klaagster verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klaagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.